

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ УЧНІВ З  
УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ (5–9 КЛАСИ, НУШ)  
Ужгородський ліцей ім. Августина Волошина Ужгородської міської ради  
Закарпатської області  
2026/2027 навчальний рік**

**1. Нормативна основа**

Оцінювання результатів навчання учнів 5–9 класів з української літератури здійснюється відповідно до:

1. Закону України «Про освіту».
2. Закону України «Про повну загальну середню освіту».
3. Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898.
4. Наказу Міністерства освіти і науки України від 04.05.2026 № 722 «Про затвердження системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів».
5. Наказу Міністерства освіти і науки України від 14.08.2026 № 1427 «Про затвердження Рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 5–9 класів закладів загальної середньої освіти».
6. Чинної навчальної програми з української літератури, за якою працює заклад освіти.

**2. Загальні підходи до оцінювання**

Оцінювання результатів навчання з української літератури спрямоване на визначення рівня сформованості читацької, літературної, комунікативної та творчої компетентностей учнів.

Основними завданнями оцінювання є визначення здатності учнів:

- усвідомлено читати й розуміти художні твори;
- аналізувати та інтерпретувати літературні тексти;
- характеризувати образи персонажів, їхні вчинки та мотиви поведінки;
- визначати тему, ідею, проблематику та художні особливості твору;
- висловлювати власні судження щодо прочитаного;
- аргументувати свою позицію прикладами з тексту;
- створювати усні й письмові висловлювання;
- застосовувати літературознавчі поняття під час аналізу творів;
- критично оцінювати інформацію та виявляти творчі здібності.

Оцінювання здійснюється за **12-бальною шкалою** відповідно до очікуваних результатів навчання, визначених навчальною програмою.

**3. Основні групи результатів навчання**

**Група 1. Усна взаємодія.**

Оцінюються вміння сприймати й розуміти усну інформацію, брати участь в обговоренні літературних творів, висловлювати власні думки, аргументувати позицію, вести діалог і дискусію, презентувати результати своєї роботи.

**Група 2. Робота з текстом.**

Оцінюються усвідомлене читання художніх творів, розуміння їхнього змісту, визначення теми, ідеї, проблематики, аналіз сюжету та композиції,

характеристика персонажів, інтерпретація художніх образів і критичне осмислення прочитаного.

### **Група 3. Письмова взаємодія.**

Оцінюються вміння створювати письмові висловлювання за прочитаними творами, писати літературні есе, відгуки, характеристики персонажів, порівняльні аналізи, творчі роботи, логічно й аргументовано викладати власні думки.

### **Група 4. Дослідження мовлення.**

Оцінюються вміння досліджувати мову художнього твору, визначати роль художніх засобів, аналізувати особливості авторського стилю, пояснювати значення мовних одиниць у літературному тексті та їхній вплив на читача.

## **4. Загальні рівні результатів навчання**

| <b>Рівень</b> | <b>Бали</b> | <b>Узагальнена характеристика</b>                                                                                                                                                                          |
|---------------|-------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Початковий    | 1–3         | Учень відтворює окремі факти про твір, упізнає персонажів, називає автора, відповідає на прості запитання переважно за допомогою вчителя.                                                                  |
| Середній      | 4–6         | Учень розуміє основний зміст твору, переказує сюжет, характеризує персонажів за зразком, визначає окремі художні особливості, висловлює прості судження.                                                   |
| Достатній     | 7–9         | Учень самостійно аналізує твір, визначає проблематику, характеризує персонажів, пояснює їхні вчинки, використовує літературознавчі поняття, аргументує власні висновки.                                    |
| Високий       | 10–12       | Учень демонструє глибоке розуміння твору, здійснює самостійний аналіз та інтерпретацію, порівнює літературні явища, критично оцінює прочитане, висловлює оригінальні й переконливо аргументовані судження. |

Ця таблиця є предметно адаптованим узагальненням загальних рівнів оцінювання. Повні офіційні критерії за кожним балом визначено додатком до системи та загальних критеріїв оцінювання, затверджених наказом МОН № 722.

## **5. Критерії оцінювання різних видів навчальної діяльності**

### **5.1. Усні відповіді та обговорення літературних творів**

Під час оцінювання враховуються:

- правильність і повнота розкриття змісту питання;
- знання тексту художнього твору;
- розуміння характерів і мотивів поведінки персонажів;
- уміння висловлювати й аргументувати власні судження;
- використання прикладів із художнього тексту;
- логічність, послідовність та культура усного мовлення.

### **5.2. Читання та аналіз художніх творів**

Оцінюються:

- розуміння фактичного та прихованого змісту твору;
- визначення теми, ідеї, жанру та проблематики;

- аналіз сюжету, композиції та конфлікту;
- характеристика персонажів і їхніх взаємин;
- визначення художніх засобів та пояснення їхньої ролі;
- здатність проводити паралелі з іншими творами, життєвими ситуаціями та сучасністю;
- самостійність і аргументованість інтерпретації.

### **5.3. Письмові роботи: твори, есе, відгуки, характеристики персонажів**

Основними критеріями є:

- відповідність змісту запропонованій темі;
- глибина розкриття проблеми;
- самостійність та оригінальність суджень;
- логічність і послідовність викладу;
- використання прикладів і цитат із твору;
- аргументованість висновків;
- багатство словникового запасу та мовна грамотність.

Обсяг роботи, вимоги до її виконання та розподіл балів визначаються відповідно до навчальної мети, вікових особливостей учнів і критеріїв конкретного завдання.

### **5.4. Виразне читання художніх творів**

Оцінювання може здійснюватися за такими показниками:

- правильність відтворення тексту;
- дотримання орфоепічних норм;
- логічні наголоси та паузи;
- інтонаційна виразність;
- відповідність темпу й емоційного забарвлення змісту;
- розуміння та передавання авторського задуму.

### **5.5. Читання напам'ять**

Оцінюються:

- знання тексту;
- точність відтворення;
- виразність декламування;
- дотримання логічних наголосів і пауз;
- інтонаційне передавання змісту;
- розуміння змісту й настрою твору.

Конкретні критерії та розподіл балів повідомляються учням перед виконанням завдання.

### **5.6. Тестові роботи**

Оцінювання здійснюється з урахуванням:

- правильності відповідей;
- розуміння змісту прочитаних творів;
- знання літературних фактів і понять;
- уміння аналізувати художні тексти;
- здатності встановлювати зв'язки, порівнювати та робити висновки.

Кількість тестових завдань, їхня складність і максимальний бал визначаються вчителем відповідно до мети оцінювання.

### **5.7. Творчі, проєктні та дослідницькі роботи**

Оцінюються:

- відповідність роботи темі й поставленій меті;
- змістовність і достовірність використаної інформації;
- самостійність дослідження;
- оригінальність і творчий підхід;
- аргументованість висновків;
- якість представлення результатів;
- дотримання принципів академічної доброчесності.

Форма роботи може передбачати літературну презентацію, дослідження, буктрейлер, читацький щоденник, інфографіку, літературну карту, порівняльний аналіз або інший навчальний продукт.

## 6. Види оцінювання

**Формувальне оцінювання** спрямоване на підтримку навчального поступу учнів, виявлення труднощів, надання рекомендацій і зворотного зв'язку. Його результати не враховуються під час підсумкового оцінювання.

**Поточне оцінювання** здійснюється під час навчальної діяльності та відображає рівень досягнення очікуваних результатів навчання.

**Тематичне оцінювання** може здійснюватися за потреби на основі поточних оцінок, результатів підсумкової тематичної роботи або їх поєднання. Проведення окремої підсумкової роботи після кожної теми не є обов'язковим.

**Семестрове оцінювання** здійснюється на основі тематичних оцінок, а за їх відсутності — поточних. За рішенням учителя може проводитися підсумкова семестрова робота.

За результатами семестру виставляється одна оцінка з української літератури. Окремі семестрові оцінки за кожною групою результатів не є обов'язковими.

**Річне оцінювання** здійснюється відповідно до чинних нормативних вимог з урахуванням результатів навчання учня протягом навчального року.

## 7. Принципи об'єктивності та академічної доброчесності

Оцінювання результатів навчання учнів здійснюється на засадах справедливості, об'єктивності, неупередженості, прозорості та академічної доброчесності.

Учні мають право:

- бути завчасно ознайомленими з критеріями оцінювання;
- отримувати пояснення щодо виставленої оцінки;
- знати власні сильні сторони та напрями вдосконалення;
- отримувати конструктивний зворотний зв'язок;
- оскаржувати результати оцінювання в установленому порядку.

Під час оцінювання враховуються досягнуті результати навчання, а не особисте ставлення до учня чи його поведінка.

## 8. Нормативні документи

1. Державний стандарт базової середньої освіти, постанова КМУ від 30.09.2020 № 898: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-п>
2. Наказ МОН від 04.05.2026 № 722 «Про затвердження системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів»: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0922-26>

3. **Наказ МОН від 14.08.2026 № 1427 «Про затвердження Рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 5–9 класів закладів загальної середньої освіти»:** <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-rekomendatsii-shchodo-otsiniuvannia-rezultataiv-navchannia-uchniv-5-9-klasiv-zakladiv-zahalnoi-serednoi-osvity?v=6a8420819f7e7>
4. **Модельні навчальні програми для 5–9 класів НУШ:** <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/modelni-navchalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novoi-ukrainskoi-shkoli-zaprovadzhuyutsya-poetapno-z-2022-roku>